

Служба „Преса и
информация“

Съд на Европейския съюз
ПРЕССЪОБЩЕНИЕ № 184/14
Люксембург, 18 декември 2014 г.

Решение по дело C-449/13
CA Consumer Finance SA/Ingrid Bakkaus и др.

Заемодателят трябва да докаже, че е изпълнил предоговорните си задължения за предоставяне на информация и за проверка на кредитоспособността на заемателя

Спазването на принципа на ефективност би било осуетено, ако потребителят носи доказателствената тежест за неизпълнението на задълженията на заемодателя

Директива на Съюза¹ предвижда задължения в тежест на заемодателя за предоставяне на информация и разяснения, за да може заемателят да направи информиран избор при сключването на договора за кредит. Освен това тази директива предвижда задължение за заемодателя да връчи на потребителите документ, съдържащ стандартна европейска информация и да провери кредитоспособността на потребителя.

Във Франция по два правни спора няколко лица се оказват в положение на невъзможност да погасяват месечните си вноски по съответните им договори за кредит, така че банката е поискала незабавното изплащане на сумите по кредитите, заедно с лихвите. Сезираната с това искане френска юрисдикция отбелязва, че банката не е в състояние да представи документа, съдържащ стандартна европейска информация, нито друг документ, с който да докаже, че е изпълнила задължението си за предоставяне на разяснения. В единия от тези случаи договорът за кредит обаче съдържа типова клауза, в която заемателят потвърждава, че е получил документа със стандартна европейска информация и се е запознал със съдържанието му. Френската юрисдикция счита, че подобна клауза може да породит трудности, ако води до разместване на доказателствената тежест в ущърб на потребителя. Същата юрисдикция приема, че така клаузите от този вид могат да направят невъзможно упражняването от страна на потребителя на правото му да оспори пълното изпълнение на задълженията на заемодателя.

Относно задължението за проверка на кредитоспособността френската юрисдикция отбелязва, че в другия случай заемателят не е представил пред банката доказателства за финансовото си положение. Ето защо посочената юрисдикция иска да се установи дали проверката на кредитоспособността на потребителя може да се извърши само въз основа на декларираната от потребителя информация, без да се упражнява действителен контрол върху тази информация посредством други данни. Запитващата юрисдикция иска да се установи и дали задължението за предоставяне на разяснения и помощ може да се счита за изпълнено в случай, че заемодателят не е проверил предварително кредитоспособността и потребностите на потребителя.

В решението си от днес Съдът установява, че в директивата не се посочва кой носи тежестта на доказване, че заемодателят е изпълнил задължението си за предоставяне на информация и за проверка на кредитоспособността, така че този въпрос зависи от вътрешния правен ред на всяка държава членка. В това отношение правилата на националното право трябва не да са по-неблагоприятни от правилата, уреждащи аналогични вътрешноправни положения (принцип на равностойност) и да не правят на

¹ Директива 2008/48/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 23 април 2008 година относно договорите за потребителски кредити и за отмяна на Директива 87/102/ЕИО на Съвета (ОВ L 133, стр. 66 и поправки в ОВ L 207, 2009 г., стр. 14, ОВ L 199, 2010 г., стр. 40 и ОВ L 234, 2011 г., стр. 46).

практика невъзможно или прекомерно трудно упражняването на правата, предоставени от директивата (принцип на ефективността).

Макар да няма никакви съмнения що се отнася до спазването на принципа на равностойност в случая, Съдът приема, че **спазването на принципа на ефективност би било осуетено, ако доказателствената тежест за неизпълнението на задълженията на заемодателя се носи от потребителя**. Всъщност последният не разполага със средства, с които да може да докаже, че заемодателят не му е предоставил изискваната информация и не е проверил кредитоспособността му. В замяна на това принципът на ефективност е гарантиран, когато заемодателят е длъжен да докаже пред съда точното изпълнение на своите преддоговорни задължения: всъщност заемодател, който полага дължимата грижа, трябва да съзнава необходимостта от това да събере и съхрани доказателствата за изпълнението на своите задължения за предоставяне на информация и разяснения.

Относно типова клауза, съдържаща се в единия от разглежданите договори за кредит, тя не може позволи на заемодателя да заобиколи изпълнението на своите задължения. По този начин въпросната типова клауза представлява индичия, която заемодателят трябва да подкрепи с едно или повече релевантни доказателства. Освен това потребителят трябва във всички случаи да има възможност да поддържа, че не е бил адресат на посочения в типова клауза документ или че последният не позволява на заемодателя да изпълни своите преддоговорни задължения за предоставяне на информация. Съдът уточнява, че ако с подобна клауза се стига до потвърждаване от потребителя на пълното и точно изпълнение на преддоговорните задължения на заемодателя, тя би довела до разместване на доказателствената тежест, което може да осуети ефективното упражняване признатите с директивата права.

Що се отнася до въпроса дали оценката на кредитоспособността на потребителя може да се извършва само въз основа на декларираната от него информация, без да е упражнен действителен контрол върху тази информация посредством други данни, Съдът приема, че директивата предоставя **свобода на преценка на заемодателя да определи дали информацията, с която разполага, е достатъчна или не за удостоверяване на кредитоспособността на потребителя и дали е необходима проверка посредством други данни**. Така в зависимост от обстоятелствата във всеки конкретен случай предоставената от потребителя информация може да е достатъчна за заемодателя или последният може да счете за необходимо да получи потвърждение на тази информация (по този начин контролът върху предоставената от потребителя информация не е систематичен), като се има предвид, че сами по себе си неподкрепените с доказателства обикновени изявления на потребителя не могат да се считат за достатъчни, ако не са придружени от доказателства.

Освен това от директивата не следва, че оценката на финансовото положение и потребностите на потребителя трябва да се извърши преди предоставянето на подходящи разяснения. По принцип не съществува връзка между тези две преддоговорни задължения. **Следователно заемодателят може да даде на потребителя разяснения, без да е необходимо да оценява предварително неговата кредитоспособност.** Заемодателят обаче трябва да вземе предвид оценката на кредитоспособността на потребителя, при положение че тази оценка налага промяна в предоставените разяснения.

Накрая Съдът уточнява, че поради своя преддоговорен характер задълженията за предоставяне на информация трябва да бъдат изпълнени преди подписването на договора за кредит, като се има предвид, че **разясненията не трябва да бъдат предоставени непременно в специфичен документ, а могат да бъдат дадени и устно в разговор**. Съдът напомня обаче, че въпросът в каква форма разясненията трябва да бъдат предоставени на потребителя се урежда в националното право.

ЗАБЕЛЕЖКА: Преюдициалното запитване позволява на юрисдикциите на държавите членки, в рамките на спор, с който са сезирани, да се обърнат към Съда с въпрос относно тълкуването на правото на Съюза или валидността на акт на Съюза. Съдът не решава националния спор.

Националната юрисдикция трябва да се произнесе по делото в съответствие с решението на Съда. Това решение обвързва по същия начин останалите национални юрисдикции, когато са сезирани с подобен въпрос.

Неофициален документ, предназначен за медиите, който не обвързва Съда.

[Пълният текст](#) на съдебното решение е публикуван на уебсайта CURIA в деня на обявяването.

За допълнителна информация се свържете с Илияна Палъова ☎ (+352) 4303 3708

Кадри от обявяването на решението са достъпни на „[Europe by Satellite](#)“ ☎ (+32) 2 2964106